

Cultureel hout

Nadat architect en bouwhistoricus Rob de Vries eerst in Sint Pancras een monumentale molen had gerestaureerd en verbouwd tot woonhuis, heeft hij voor dezelfde opdrachtgevers een naastgelegen cultureel gebouw ontworpen. In beide projecten gaf hij de voorkeur aan hout en glas.

Originele molenmechaniek achter glas.

Foto's: DVUA

Uitbreidingsproject
De Vijzel.

Beloopbaar glas
in de molen.

Rob de Vries is verbonden aan bureau DVUA in Alkmaar. In 2014 kwam hij in contact met Suzanne Jong en Rob Basten. Zij hadden toen net de Twuyvermolen aan de rand van Sint Pancras gekocht van een molenaar. Deze achtkantige molen is een rijksmonument uit 1663.

Oorspronkelijk was de achtkantige binnenkruier (type grondzeiler) uitgerust met een schoepenrad, maar rond 1850 is hij vervijzeld. Nadat het wiekenkruis al was vernieuwd, zijn er in 2010 een nieuwe koningsspil en vijzel geplaatst. Dit maakte de molen in principe weer maalvaardig.

Machine van hout

Het paar wilde gaan wonen in de molen en schakelde voor het ontwerp Rob de Vries in. De eigenaren benadrukten van meet af aan dat de vijzel, het onderrad en de koningsspil na de verbouwing prominent in het zicht moesten blijven. De Vries vertelde Houtwereld toentertijd: "Een

molen is een machine van hout. Om duidelijk te laten zien hoe een molen werkt heb ik het interieur zodanig ontworpen dat het hele 'gaande werk' zichtbaar is in de woning. Die ingreep heb ik heel strak gedaan zodat de complete constructie van de achtkant volledige aandacht krijgt."

Glazen vide

Wat binnen in de molen direct in het oog springt is de glazen vide, waarachter de koningsspil zichtbaar is. Ook de vijzel is te zien achter glas. Al het glas is gevat in stalen puilen. Beneden en bovenin de vide is beeloopbaar glas aangebracht. In de puilen zijn ook deuren geplaatst, zodat men nog goed bij de spindel kan.

De molen werd zo ongeveer 'gestript', kreeg een nieuwe jas en werd een stukje opgekrikt. Wat vervangen moest worden, werd vervangen en ook zijn er nieuwe elementen toegevoegd. Hout werd gebruikt voor de wieken, buitendeuren, vloerdelen (douglas), trappen

(essenhout), binnendeuren (eikenhout), balklagen, ramen, kozijnen, wanden, kooflijsten, plinten, kasten en deurlijsten.

Volledige vrijheid

Suzanne Jong en Rob Basten wonen sinds 2016 tot grote tevredenheid in hun Twuyvermolen, die ze regelmatig openstellen voor het brede publiek en voor scholieren. Ze besloten als snel een separate ruimte te willen bouwen voor educatieve en toeristische doeleinden. Rob de Vries ging ook met dat ontwerp aan de slag. Nadat het programma van eisen rond was, gaven de opdrachtgevers De Vries volledige vrijheid.

Kort geleden werd uitbreidingsproject De Vijzel opgeleverd. In dit culturele gebouw speelt voorlichting over molens een belangrijke rol. Het is daarnaast een ontmoetingsplek voor mensen uit de buurt en langsfiet-sende bezoekers.

“De blik van binnenuit richt zich direct op de molen en ook het volume van het gebouw wijst die kant op. De nok ligt bijna diagonaal en voegt zich in de meest ideale vorm naar de

biotoop van de molen”, omschrijft Rob de Vries. “De Vijzel is exclusief ontworpen voor deze locatie. Niet alleen door in te spelen op de biotoop, maar ook doordat de gevels zo zijn gevormd dat het volume van het gebouw de schaal houdt van een molenschuur maar zich gelijk onderscheidt van de monumentaliteit van de molen.”

Eiken en Accoya

De constructie van De Vijzel is opgebouwd uit eikenhout, terwijl de gordingen van vuren-hout zijn. Voor de constructie van de gevelopening bij het grotere raam is eveneens vuren gebruikt. Daar waar het dakbeschot in het zicht is, is deze afgewerkt met populierentriplex. Verder bestaan de binnendeuren uit eikenhout.

Aan de buitenzijde zijn op de buitenmuren geveldelen van Accoyahout gemonteerd. Het hout is gekleurd bij Leegwater Houtbereiding in Heerhugowaard.

Rob de Vries/DVUA werkte samen met constructeur Berkhout Tros uit Alkmaar en met aannemer Appelman uit Anna Paulowna. ■

